

»Rogač« je zabavno-šaljiv list, kakeršnega doslej še nismo imeli, kajti uredništvo se trudi in mnogo mnogo žrtvuje, da vestno izpolnuje svojo dolžnost ter zabava čitatelje svoje; nadejamo se torej, da ga bode tudi čestito občinstvo podpiralo z mnogobrojnimi naročili ter si tako ohranilo jedini slovenski šaljivi list. »Rogač« izhaja vsacega meseca 10. in 25. dan ter stoji vse leto 3 gld. 20 kr., poluleta 1 gld. 60 kr., četrt leta 85 kr. Naročnina naj se pošilja upravnštvu »Rogača« v Ljubljano. Prvo številko pošilja upravnštvu na željo brezplačno in franko na ogled.

Avgust Dimitz † Dne 11. decembra 1886. je po kratki bolezni umrl v Ljubljani mož, ki je po svojem uradnem dostojanstvu, po svoji izredni učenosti, po svoji dejanski ljubezni do znanstva in umetnosti, kakor tudi po svojem blagem srci in plemenitem značaju zavzemal odlično mesto v deželi kranjski; umrl je c. kr. finančni nadsvetovalec in finančni direktor *Avgust Dimitz* ter bil pokopan dne 13. decembra v Ljubljani pri sv. Krištofu.

Avgust Dimitz, sin računskega svetovalca, bil je porojen dne 16. avgusta 1827. leta v Ljubljani, kjer je zvršil leta 1845. srednje šole ter, po dovršenih pravoslovnih študijah leta 1850. stopivši v državno službo, živel in služboval ves čas svojega življenja in ves čas pri istem uradu, pri katerem je dosegel na najvišji vrhunec. V finančnih in zlasti v pristojbinskih stvareh, pravijo, da je bil večak, kar je pokazal tudi s knjigo svojo »Handbuch des Gebührengesetzes« (l. 1860). A dasi vesten in natančen uradnik, vendar je našel poleg mnogih svojih uradnih opravil skromno in tiho živeti Dimitz še dovolj časa intenzivnemu delovanju na polji *domače zgodovine*. Leta in leta je neumorno preiskaval kranjske arhive, izpisaval zgodovinske viře ter sad svojega truda priobčeval v raznovrstnih spisih in razpravah, natisnenih po različnih časopisih (»Laibacher Zeitung«, »Blätter aus Krain« i. dr.) in zlasti v zborniku »Mittheilungen des historischen Vereins für Krain«. Zgodovinskemu društvu kranjskemu je bil Dimitz mnogo let odbornik, tajnik in duša vsega društvenega delovanja. Naposled po večletnem učenju in pripravljanju se je Dimitz lotil glavnega dela svojega, spisal je zgodovino dežele kranjske pod naslovom: »Geschichte Krains von der ältesten Zeit bis auf das Jahr 1813. Mit besonderer Rücksicht auf Cultur-entwicklung, Laibach 1874 — 76, 8° pri Kleinmayrji in Bambergu v štirih knjigah. Ogromno delo, v katerem je nagromadena čudovita množina zgodovinskega gradiva. Toda v tem, ko se večak čudi temeljitosti, razsežnosti in pridnosti pisateljevi, zanima tudi menj kritičnega bralca lepa dikcija in vznesena pisava Dimitzove zgodovine, ki nam v slikovitih podobah predstavlja politično in kulturno zgodovino Kranjske. Res je, da pisatelj stoji na svojem posebnem stališču in da do malega vse blagodejne vplive na deželo našo izvaja največ od nemškega naroda, toda gorko mu bije srcé tudi za našo Avstrijo in ožjo domovino Kranjsko in z lepimi besedami slaví na mnogih mestih vse kreposti in vrline naroda slovenskega, povzdiguje zasluge velikih njegovih sinov in zlasti o pričetkih novoslovenske književnosti ni še nobeden Slovenec pisal tako korenito, tako lepo, kakor Nemeec Dimitz. — Leta 1883. je izdal slavnostni spis »Die Habsburger in Krain«, ki je prišel tudi v slovenskem prevodu Cimpermanovem na svetlo pod naslovom »Habsburžani in dežela Kranjska«. Lani je priobčil iz velike zgodovine svoje prav dober posuetek pod imenom »Kurzgefasste Geschichte Krains mit besonderer Rücksicht auf Culturentwicklung, Laibach 1886, 8, 147« pri Bambergu. Bil je vrhu tega prejšnje čase šest let urednik uradne »Laibacher Zeitung«, pisal je prezanimive feljtone o domovinskih stvaréh vsem v naši deželi izhajajočim nemškim listom itd. Zlasti moramo pa omeniti, da je bil Dimitz tudi velik prijatelj *lepe* kujige, da je sam rad zlagal pesmi in da je prav dovršeno na nemški jezik preložil več *slovenskih* pesmij, zlasti Preširnovih, Cegnarjevih in Valjavčevih. V osebnem občevanju je bil pokojni Dimitz skromen in ljubezniv in zlasti v znanstvenih stvareh ga nikoli nisi brez vspeha prosil pomoči; radodarno je posojal knjige iz bogate svoje knjižnice ter dajal dobre prijateljske svete takim,

ki so se pečali z domačo zgodovino. Bil je vrhu tega usmiljenega srca in velik dobrotnik ubogim. V političnih vprašanjih pač ni hodil z nami; vendar se nam zdi, da so v tem oziru bolj drugi vodili njega, nego on nje. Bil je jeden tistih kranjskih Nemcev, ki so se z vso ljubeznijo oklepali dežele, katera jih je porodila. In taki izmirajo zdaj, narodno nemstvo povzdiga glave! To pa ne pozna Kranjske in sreča ožje domovine naše mu je deveta briga. — Svoje rokopise in knjižnico svojo je pokojni ostavil deželnemu muzeju »Rudolphinum«. Čast bodi njegovemu spominu!

O hrvaški književnosti v zadnjem četrletju 1886 nimamo mnogo poročati; zlasti lepa knjiga je rodila kaj malo sadu. Nekoliko so temu krivi mnogi, morebiti tudi prenmogni časopisi, ki trebajo več duševnega kapitala, nego jim ga hrvaški narod v sedanjih svojih razmerah more dajati, da bi ga ne pogrešal drugje. Mnogo je bistrih glav, ki bi mogle spisati dela trajne vrednosti, ko ne bi morali dan na dan še mokre rokopise pošiljati v uredništva političkih listov. Kolikor je lepi knjigi ostalo zvestih delavcev, pobero jih zabavni časopisi, literarna društva, pa tudi podlistki raznim dnevnikom. Vsi ti imajo proti koncu leta mnogo dela s pripravami za prihodnje leto. Od lepih knjig nam je torej danes oglasiti samo *Blagajčeve* »Hrvaške narodne pjesme iz Bosne«, ki so posebno zanimive zato, ker jih je pisatelj po večem nabral med bosenskiimi Hrvati muhamedani. Prijateljem ljudske poezije je ustregel tudi mladi *dr. M. Šrepel* z učeno razpravo svojo »Ob akcentu in metru junaških narodnih pjesama«. Pisatelj loči pesme v takšne, ki se pojo, in v takšne, ki se samo narekujejo, ter dokazuje med drugim, da so pesniške vrstice v poslednjih mnogo bolj dovršene. — *Dane Gruber* je priobčil malo zgodovinsko razpravo: »Nelepić knez cetinski«. — Od *Zoch-Mencinove* »Male hrv. enciklopedije« je prišel na svetlo II. snopič, ki seza do besede »Bourdaloue«. — Marljivi šolski pisatelj in učitelj Čugšvert v Senji izdal je IV. zvezek periodičnih knjižic »Obča pučka škola«, v kateri učijo kako treba gradivo šolskih knjig zvrstiti v neločeni ljudski šoli. — *Biankini* v Dubrovniku je napisal knjižico: »Ob uzgoju i njegovanju cvieća, uresnog grmlja i drveća«, ki je dobro došla vrtnarjem in drugim prijateljem cvetlic. — »Hrvatski književno-pedagogijski zbor« je podelil letos udom svojim po tri knjige: Kuhačevo »Pjevanku«, Amosa Komenskoga »Informatorium« in Trstenjakovo »Dobru kućanicu«. Društvo je nameravalo izdati tudi še Tomasejeve: »Misli ob uzgoju«, pa jih je za letos moralo opustiti zastran pomanjkanja podpornih udov. Res da en forint na leto ni mnogo, alj vsled prevelikega števila raznih društev se drobi narodni kapital, katerega večkrat ravno najkoristnejšim narodnim začetjem največ pomanjkuje. — Društvo sv. Jeronima je razposlalo za letos četvero knjig: Koledar »Danico«, ki se odlikuje z raznimi prav zanimivimi sestavki, zvezek »Života svetaca«, izvorno pripovedko »Kovačevo Barico« od Lihla in »Pripoviesti iz hrvatske poviesti« od prof. Klaića. O poslednji prelepi knjižici bomo o priliki kaj več povedali. — Ne treba nam posebej oglašati, da so se proti koncu leta ponovili vsi stari koledarji za razne vsakdanje potrebe. Književno vrednost imajo le zabavni in poučni sestavki, ki so dodani vsakemu koledarju in ki so tudi trebali pomoči raznih književnikov. — *Jugoslavenska akademija* izdala je dva nova zvezka »Rada«, glasila svojega. LXXVIII. knjiga ima to-le vsebino: »Djakovački potres dne 24. marc. 1884«, od dr. Pilarja; »O povratku studeni mjeseca svibnja« od Torbarja; »Predhistorijsko kamenito orudje iz narodnoga muzeja u Zagrebu« od dra. Kišpatića ter II. in III. izvješće potresnoga odbora od istega pisatelja. V LXXXI. knjigi pa čitamo: »Priorat vranski sa vitezi templari i hospitalci sv. Ivana« od Kukuljevića; »O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata« od dra. Maretića; »Religija Srba i Hrvata na osnovi pjesama, priča i govora narodnega« Dio III. *Sunce*, od Nodila; ter »Ostatak optativa u staroj slovenštini« od Valjavca. Razven tega prišel je na svetlo 8. zvezek velikega »rječnika«, ki ima besede od *dovesti* do *djavli*; potem VIII. knjiga listin, ki se